

SB-0019

First Year B. A. Examination

March / April - 2011

Sanskrit : Paper - II

- (१) कुमारसम्भवम् (सर्ग-३) - कालिदास। (२) ऊरुभङ्गम् - भास।
(३) धातु३पो - (तिङ्न्त) (४) संस्कृतभां अनुवाद (अपठित)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

सूचना :

नीचे दृशावेक निशानीवाणी विगतो उत्तरवही पर अवश्य लखवी.
Fillup strictly the details of signs on your answer book.

Name of the Examination :
F. Y. B. A.

Name of the Subject :
Sanskrit : Paper - 2

Subject Code No. : 0 0 1 9 Section No. (1, 2,.....): Nil

Seat No. :

Student's Signature

- १ (अ) नीचेनाभांथी कोठ पश बेनो अनुवाद करो : ८
- 1 (a) Translate any two of the following : 8
- (१) अवैमि ते सारमतः खलु त्वां कार्ये गुरुण्यात्मसमं नियोक्ष्ये।
व्यादिश्यते भूधरतामवेक्ष्य कृष्णेन देहोदूहनाय शेषः॥
- (२) वर्णप्रकर्षे सति कर्णिकारं दुनोति निर्गन्धतयास्म चेतः।
प्रायेण सामग्रयविधौ गुणानां पराङ्मुखी विश्वसृजः प्रवृत्तिः॥
- (३) अवृष्टिसंरम्भमिवाम्बुवाहमयामिवाधारमनुत्तरंगम्।
अन्तश्चराणां मरुतां निरोधान्निवातनिष्कम्यमिव प्रदीपम्॥
- (४) अनन्यभाजं पतिमाप्नुहीति सा तथ्यमेवाभिहिता भवेन।
न हीश्वरव्याहृतयः कदाचित्पुष्पन्ति लोके विपरीतमर्थम्॥
- (ब) नीचेनाभांथी कोठ पश बे ससंदर्भ समजावो : ६
- (b) Explain any two of the following with reference to the context : 6
- (१) प्रयोजनापेक्षितया प्रभूणां प्रायश्चलं गौखमाश्रितेषु।
- (२) त्वं सर्वतोगामि च साधकं च।
- (३) समीरणो नोदयिता भवेति व्यादिश्यते केन हुताशनस्य।
- (४) सम्मोहनं नाम च पुष्पधन्वा धनुष्यमोघं समधत्त सायकम्।
- २ महाकाव्यनां लक्षणो आपी 'कुमारसंभवम्' नुं महाकाव्य तरीके मूल्यांकन करो. ११
- 2 Give the characteristics of an Epic and evaluate 'कुमारसंभवम्' as an epic. 11

अथवा / OR

SB-0019]

1

[Contd...

- ૨ સંક્ષિપ્ત નોંધ લખો : ૧૧
- ૨ Write short notes : 11
- (૧) કુમારસંભવ સર્ગ-૩ના આધારે વસંતવર્ણન
- (1) Description of spring on the basis of Kumarsambhavam Canto-3.
- (૨) શિવ પૂજા માટે જતી પાર્વતીનું વર્ણન
- (2) Description of Parvati going for worship of Lord Shiva
- ૩ (અ) નીચેનામાંથી કોઈ પણ બેનો અનુવાદ કરો : ૮
- ૩ (a) Translate any **two** of the following : 8
- (૧) भीष्मद्रोणतटां जयद्रथजलां गान्धारराजहृदां
कर्णद्रौणिकृपोर्मिनक्रमकरां दुर्योधनस्तोतसम्।
तीर्णः शत्रुनदी शरासिसिकतां येन प्लवेनार्जुनः
शत्रूणां तरणेषु वः स भगवानस्तु प्लवः केशवः॥
- (૨) गृध्रा मधूकमुकुलोन्नतपिङ्गलाक्षा
दैत्येन्द्रकुञ्जरनताङ्कुशतीक्ष्णतुण्डाः।
भान्त्यम्बरे विततलम्बविकीर्णपक्षा
मासैः प्रवालरचिता इव तालवृन्ताः॥
- (૩) श्रीमान् संयुगचन्दनेन रुधरेणार्द्रानुलिप्तच्छवि-
भूसंसर्पणरेणु पाटलभुजो बालव्रतं ग्राहितः।
निर्वृत्तेऽमृतमन्थने क्षितिधरान्मुक्तः सुरैः सासुरै-
राकर्षन्निव भोगिमर्णवजले श्रान्तोज्झितो वासुकिः॥
- (૪) सन्नाहदुन्दुभिनिनाद वियोगमूके
विक्षिप्तबाणकवचव्यजनातपत्रे।
कस्यैष कार्मुकखो हतसूतयोधे
विभ्रान्तवायसगणं गगनं करोति॥
- (બ) ગમે તે બે સસંદર્ભ સમજાવો : ૬
- (b) Explain any **two** with reference to the context : 6
- (૧) પતિતપશુ મનુષ્યઃ સંસ્થિતો યુદ્ધયજ્ઞઃ।
- (૨) વૈરં ચ વિગ્રહકથાશ્ચ વયં ચ નષ્ટાઃ।
- (૩) હન્ત ભો ! દત્તમૂલ્યા ઇવ મે પ્રાણાઃ।
- (૪) ભોઃ, સર્વાવસ્થાયાં હૃદયસંનિહિતઃ પુત્રસ્નેહે માં દહતિ।
- ૪ ऊरुभङ्गं नुं भूषणं स्त्रोत अने भासे करेदा परिवर्तनो जशावो. ११
- 4 Discuss the source of ऊरुभङ्ग and narrate its changes made by Bhasa. 11

અથવા / OR

- ૪ વિવેચનાત્મક નોંધ લખો : ૧૧
- 4 Write critical notes : 11
- (૧) દુર્યોધન-બલરામ સંવાદ
(1) Dialogue between Duryodhan and Balram
- (૨) ઉરુભંગમ્ શીર્ષકની યથાર્થતા
(2) significance of the title 'ऊरुभङ्गम्'
- ૫ (અ) ધાતુ રૂપો ઓળખાવો : (ગમે તે પાંચ) ૫
- 5 (a) Identify the roots forms : (any five) 5
- (૧) ભવામિ (૨) અપચામ
(૩) પઠિષ્યન્તિ (૪) અદાનિ
(૫) અસ્મિ (૬) અહનમ્
(૭) તનિષ્યસિ (૮) કુર્વન્તુ
(૯) ચોરયતિ (૧૦) રોત્સ્યાવઃ
- (બ) ધાતુ રૂપો આપો : (ગમે તે પાંચ) ૫
- (b) Give the roots - forms : (any five) 5
- (૧) પઠ્ નું હ્યસ્તન ભૂતકાળ પ્ર. પુ. એકવચન
(1) Imperfect tense 1st person singular form of पठ्.
- (૨) પચ્ નું વર્તમાનકાળ ત્રીજો પુરુષ એકવચન
(2) Present tense 3rd person singular form of पच्.
- (૩) 'ભૂ' નું આજ્ઞાર્થ પ્રથમ પુરુષ બહુવચન
(3) Imperative 1st person plural form of भू.
- (૪) કૃ નું સામાન્ય ભવિષ્યકાળ બીજો પુરુષ એકવચન
(4) Future tense 2nd person singular form of कृ.
- (૫) અસ્ નું હ્યસ્તન ભૂતકાળ ત્રીજો પુરુષ એકવચન
(5) Imperfect tense 3rd person singular form of अस्.
- (૬) નમ્ નું વર્તમાન કાળ પ્રથમ પુરુષ એકવચન
(6) Present tense 1st person singular form of नम्.
- (૭) રુઘ્ નું સામાન્ય ભવિષ્યકાળ પ્રથમ પુરુષ એકવચન
(7) Future tense 1st person singular form of रुघ्.
- (૮) તન્ નું આજ્ઞાર્થ બીજો પુરુષ એકવચન
(8) Imperrative 2nd person singular form of तन्.
- (૯) ચૂર્ નું હ્યસ્તન ભૂતકાળ ત્રીજો પુરુષ બહુવચન
(9) Imperfect tense 3rd person plural form of चूर्.
- (૧૦) અદ્ નું વર્તમાન કાળ ત્રીજો પુરુષ બહુવચન
(10) Present tense 3rd person plural form of अद्.

- ૬ (અ) કોઈ પણ એકનો સંસ્કૃતમાં અનુવાદ કરો : ૫
- 6 (a) Translate any one into Sanskrit : 5
- (૧) કોઈ એક જળાશયમાં કમ્બુગ્રીવ નામે કાચબો રહેતો હતો. તેને સંકટ અને વિકટ નામનાં બે હંસ મિત્રો હતા, જે તેની ઉપર અત્યંત સ્નેહ રાખતા હતા. હંમેશા સરોવરને કિનારે આવીને તેની સાથે અનેક દેવો અને મહર્ષિઓની વાતો કરી, સંધ્યા સમયે પોતાના માળામાં ચાલ્યા જતા. સમય જતાં વરસાદ ન થવાથી સરોવર ધીમે ધીમે સુકાવા લાગ્યું. સરોવરમાં માત્ર કાદવ જ બાકી રહ્યો.
- (૨) કોઈક વનમાં કોઈ એક સિંહ રહેતો હતો. તે દિવસે પર્વતની ગુફામાં સૂઈ રહેતો અને રાત્રે ખોરાક માટે વનમાં ફરતો હતો. કોઈક વાર પુષ્કળ આહાર કરીને તે ઝાડની છાયામાં સૂતો હતો. પછી ઉંદરો દરમાંથી નીકળીને સિંહના શરીર ઉપર નાચવા લાગ્યા. આથી હેરાન થયેલો સિંહ જાગી ગયો, તેને જાગી ગયેલો જોઈને ઉંદરો જલદી દરમાં નાસી ગયા.
- (બ) કોઈ પણ પાંચનો સંસ્કૃતમાં અનુવાદ કરો : ૫
- (b) Translate any five into sanskrit : 5
- (૧) લક્ષ્મી પૂજા કરીને પુસ્તક વાંચે છે.
- (૨) હું ગઈકાલે વારાણસીમાં હતો.
- (૩) હું માતાપિતાની સેવા કરીશ.
- (૪) હે રામ ! તું લોકોનું કલ્યાણ કર.
- (૫) યુધિષ્ઠિર નામનો રાજા થઈ ગયો હતો.
- (૬) યુવાનો અને યુવતીઓ નૃત્ય કરે છે.
- (૭) રામે રાવણને હણ્યો હતો.